

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreas Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

13. De caussis biennii ad introducendam, prosequendam & finiendam
appellationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

lanti terminum hujusmodi ad prosequendam appellationem acquirit: quia habet terminum à jure statutum: nisi ubi periculum ex nimia dilatione immineret, uti in causis spiritualibus electionum postulationum, & aliis beneficialibus: que cum causam aliquo modo publicam continent, accelerari debent: sicut & causa matrimonialis, ob periculum incœstus, vel adulterii, *l. Quoniam frequenter §. 1. sup. de lite non testata*: item causa alimētorum, ob periculum vitæ, *l. Necare D. De agnoscendis liberis*.

8. Cæterum ut per lapsum termini, tam à jure quam ab homine definiti, deferta fiat appellatio consummatum tempus utriusque termini, seu ultimus dies, ejusque lapsus expectandus est, quamvis jam ante constet appellationis prosecutionem fieri non posse, *Wamef. in d. c. Personas hoc s. Et si iudex à quo simpliciter, prout fieri sæpè solet, præscripserit terminum ad appellationem prosequendam, sufficit qualitercumque prosequi, etiam per solam itineris arreptionem, vel per solum impetrationis scriptum actum, ut in c. Ex parte hoc tit. §. Dilatus sup. De rescriptis*, licet non doceatur de litens impetratis; nisi consuetudine vel statuto aliud obtineat.

§. XIII.

De causis biennij ad introducendam prosequendam & finiendam appellationem

1. Causa concedendi biennij ad introducendam & appellacionem varia.
2. Ex parte appellantis infirmitas & paupertas
3. Qua etiam excusat à cursu fatalium.
4. Ex parte appellati, si is prosecutionem impedit.
5. Ex parte utriusque, si partes suspendant aut prorogent tempus.
6. 7. Removentur objectiones.
9. Ex parte iudicis, si per eum fiat, quo minus appellatio finiatur.
10. Ex parte tertii impediantis, vel ex negligentia procuratoris.
11. Ex casu & fortuna.
12. Solum quandoque ex causa etiam tertius impeditur.

1. Ad introducendam, prosequendam, & finiendam appellationem diximus dari de jure tam civili quam Canonico annum, & ex causa biennium, ita tamen, ut iudex à quo brevius tempus præscribere queat. Dispicendum nunc est de temporis hujusmodi causis, & variæ esse & concurrere possunt, vel ex parte appellantis, vel ex parte appellati, vel utriusque, vel iudicis, vel alicuius tertii, vel denique ex casu & fortuna.

2. Ex parte appellantis: ut si infirmitate ita detentus fuerit, vel paupertate aut inopia ita laboraverit, quod appellationem interpositam prosequi & finire non poterit. *c. Ex ratione §. ibi, per impotentiã hoc tit. c. penult. inf. de solutionib. Scaccia q. 15. art. 3.* Nam si difficultas excuset à mora *Gloss. in l. Quod D. Si certum petatur Jason, ibi, & communiter DD.* multò magis paupertas & inopia à desertione appellationis, cum impossibilitatem nulla sit obligatio, *l. impossibilem D. De reg. juris*, & est communis teste *Gail. Observ. 142.*

3. Sed dubitatur, an etiam paupertas & inopia excuset à cursu fatalium interponendæ appellationis? Et verius est, excusare, quando ad appellandum opus est sumptu aliquo, uti quando ex intervallo in scriptis appellandum est. Secus, quando nullo sumptu est opus, ut quando incontinenti viva voce appellari potest. Nec videtur opus protestatione pauperis, ut tenet *Bald. in §. 3. n. 2. sup. De rescriptis*: maximè si sit nota iudici: alioqui si ignota sit, eum in facto consistat: allegari & probari debet, *per l. In bello §. facta D. de captivis & postlim. revers.* tamquam fundamentum intentionis pauperis si utiq; miserabili paupertatis privilegio uti velit, *Gail. d. Observ. 142. n. 3. ubi plenus videt.*

4. Ex parte appellati: ut si is de facto, vel per se vel per alium, extra iudicium appellatorem impediatur, quò minus prosequi appellationem possit; vel in iudicio frustratorijis dilationibus efficiatur, ne appellatio debito tempore finiatur: nam & hoc casu appellanti conceditur ipso jure secundus annus, vel saltem servatur appellans illatusus, ut tempora prosequendi appellationem ei non currant, *Rota Decis 102. incip. Fatalia, in novis, Scaccia d. loc. n. 61.* quia tempus fatalium hoc casu labitur culpa & facto adversarii & desertio fieri debet contra culpabilem & negligentem, nò contra impeditum, *Scaccia, d. loc.*

H b 2

E x

5. Ex parte utriusque: ut si partes, durante appellatione, mutuo consensu peregrinationem aliquam suscipiant, vel compromittant in arbitros: nam durante ejusmodi peregrinatione vel compromisso, temporis cursus suspenditur ipso jure, nec proinde opus est secundo anno, *Clement. Quamdiu h. t. Auth. si tamen Cod. de tempor. appell. Scaccia de loc. 105. Et seq.* Ratio est, quia cum tempus prosequendæ appellationis, detur utrique parti, potest pacto & mutuo consensu partium suspendi. Quin & hoc jure nostro permittitur litigantibus, non tantum suspendere fatalia, *d. Clement. Quamdiu*: Sed etiam prorogare, *l. fin. §. fin. Cod. de temporib. appell. l. Quod si nolit §. si quid ita D. de Edictio edicto, c. de causis 4. sup. de officio jud. delegati.*

6. Nec obstat, quod tempus primæ instantiæ, puta triennium, consensu partium prorogari nequeat, ne quidem mediante juramento vel per compromissum, aut adjectionem pœnæ, licet abbreviari possit favore boni publici ut lites citius finiatur, *Gloss. in l. Properandum V. triennium Cod. de judiciis Gaill. 1. Observ. 141. nu. 5.* quia non est simile Ratio differentiæ est, quod finita prima instantia per cursum triennii, saluum adhuc maneat jus agendi de integro, solumque acta petant, salvo jure partis. At verò, finita causa appellationis, totum jus appellantis corrumpit & intercedit, totaque causa perimitur, & sententia qua in rem transit, judicatum, *Clement. Sicut h. t.* Et que stare cogitur appellans, licet, iniqua sit, *c. Personar. 4. h. t.* & appellationi remanere intelligitur, *c. Directa 39. hoc t.* Ideoque merito tempus prosequendæ appellationis prorogari potest de consensu partium, propter præjudicium alias irreparabile. Vide latè Marant. 5. p. num. 23. Gaill. 1. Observ. 141.

7. Non obstat, *c. Oblata 57. h. t.* quia loquitur de Judge, cui licet permittatur abbreviare hoc tempus, non tamen prorogare: at verò partes litigantes & abbreviare & prorogare possunt.

8. Non obstat etiam, *l. Nemo Cod. de temporib. appellat*: quia loquitur de reparatione, quæ fit finito tempore, ut colligitur ex eadem lege faciente mentionem reparationis: hic autem loquimur de prorogatione, quæ fit durante tempore, *l. Sed si manente 5. D. de precario.*

9. Ex parte Judicis potest intervenire impedimentum, si vel ob infirmitatem vel ob aliam

causam pro tribunali non sedeat, vel alias per eum steterit, quo minus causa appellationis ad finem intra debitum tempus perducatur. Et hoc casu, si Judex ille sit Princeps, non recognoscens superiorem, ipso jure appellans servatur in diebus, ita ut citempora appellationis non curant, *Auth. Sed & lis cum seq. Cod. de tempor. appell. can. Anteriorum §. ad hæc sancimus 2. c. 6. Gaill. 1. Obs. 141. n. 7.* Idque propter multitudines curarum & negotiorum, ob quam non decet Principem temporum angustius concludi, *l. Præcipimus Code appell. Quam rationem Pontifex transfert quoque ad appellationes, quæ ad auditorium Papæ deferuntur, c. Ex insinuatione 50. ibi integræ permanent, h. t.* Si verò sit Judex inferior Princeps, tunc ipso jure per judicem indulgetur impedito secundus annus, *l. ult. §. ult. Cod. de tempor. appellat.* Sed hoc casu debet appellans, seu ejus procurator, prout praxis observat, protestari, & quidem sæpius, quod per se partemque suam non steterit, quo minus in causa celerius procedatur, quodque proinde fatalia sibi partique sue curtere non debeant, *Gloss. in c. Cupientes §. quod per viginti De elect. in 6. Marantia 6. p. act. 2. num. 230. Gaill. d. loc. n. 9.* At verò quando impedimentum hinc provenit, quàm ex parte Judicis, non est necessaria hujusmodi protestatio, sed sufficit, quòd impedimentum probetur, tutius tamen est: ut omni casu interponatur.

10. Ex parte alienius tertii vel etiam ex negligentia procuratoris potest quoque evenire impedimentum, ne intra debitum tempus seu annum appellatio finiatur, & tunc rata manet: ob eaque nec datur appellanti secundus annus, sed datur contra tertium impediendum, si solvendo sit, actio ad interesse, *l. Arbitrio 18. §. dolo D. de dolo malo.* Exemplo debitoris, qui dolo malo facit, ut legitimis temporibus transactis, dies actionis pereat in temporalibus actionibus, *d. §. dolo & c.* vel instantia bicennii in criminali, *l. 1. §. 2. Col. Vi intra certum tempus*; & in civili triennalis, *l. Properandum Cod. de judiciis.* Contra procuratorem verò, si solvendo sit, datur actio mandati ad damnam & interesse, *l. Si remanens di §. 1. l. Si procuratorem & l. A procuratore D. Mandati, l. Si procurator C. de procuratoribus.* Nam sibi imputet necesse est, quòd negligentem procuratorem elegerit, *c. Sapè 44. h. tit. l. Sed et §. fin. D. de institut. actione, l. Cum mandato in*

in D. de minoribus, Gloss. in c. 1. §. 2. in V. restitui-
mus de in integrum restitut. Si verò tertius vel
procurator solvendo non sit, succurritur ei per
restitutionem in integrum, Gloss. in cap. Ex ratio-
ne 8. h. t. d. l. Propriandum §. uli Cod. de judiciis.

11. Denique provenire impedimentum po-
test ex casu & fortuna.

12. Quòd si verò & in toto secundo anno appel-
lans fuerit impeditus, solet ei dari ex iustissima
caussa etiam tertius annus, d. c. Ex ratione: non ta-
men ipso iure, uti datur secundus sed à Judi-
ce per viam restitutionis in integrum. Et qui-
dem integer annus, si toto secundo anno fue-
rit impeditus; alioquin annus non integer sed
solum tantum temporis ei restituitur, quantum
abstulerit impedimentum, Abbas in d. c. Ex ra-
tione; juxta naturam scilicet restitutionis in in-
tegrum; quæ est, ut tantum restituatur, quan-
tum abstulerit læsio, Clement. unica §. ibi no-
tata de restitut. in integrum. Quia verò ista re-
stitutio incidenter petitur, idèd datur præviâ
summaria cognitione, sine libello aut litis con-
testatione, vel alia speciali causæ cognitione,
præviâ tamen citatione patris ad videndum re-
stitutionem fieri. Gail l. Obf. 143. in fine Alias,
ubi restitutio in integrum principaliter deduci-
tur, Ordo Juris est necessarius, Gail ibid.

§ XIV.

Quale debeat esse impedimentum
primi anni seu primi fatalis, ut
præbeat causam dandi
secundum.

1. Debet justum esse impedimentum.
2. Neque esse evidentiſſimè.
3. Nec sufficit juramentum appellantis.
4. Neque credendum iudici, afferenti tale impe-
dimentum.
5. Si de eo non constiterit iudex lapſo anno pote-
rit sententiam exequi.
6. Dummodo appellans etiam de diligentia sua
doceat.
7. 8. Iuſſe impedito primo anno dari ſemper ſecun-
dum integrum.
9. Discrimen inter primum & ſecundum annum.
10. Cur legitime impedito in ſecundo anno non
datur tertius.

1. Cæterum impedimentum oportet esse ju-
stum & inevitabile seu inexorabile, & non
affectatum: nam si appellans illud affectarit, vel
sua culpa causam ille præbuerit, æquum non est
ei hac in parte subveniri, l. 2. §. si quis tamen D.
Si quis cautionibus &c. * 2. Cumque in facto
constat, & ex veritate facti dependeat, non de-
bet præsumi, e. 1. de constitut. in 6. c. Cum in iure
sup. de officio jud. delegati, sed omninò & plene ar-
que evidentiſſimè probari, l. ult. §. illud Cod. de
temporib. appellas c. Ex ratione 8. hoc tit.

3. Et idèd non sufficit juramentum appel-
lantis, nisi fortè in causis modici præjudicii:
nam juramentum, præsertim ultroneum, nec
à Judice nec ab adversario delatum, non po-
test servire pro ullo genere probationis; &
quando ejus usus permittitur, est potius exo-
neratio quam species probationis. Imò cum
Justinianus, in d. §. illud, requirat evidentiſ-
simam probationem, non sufficit juramentum
appellantis, cum unius testis testimonio; quia
quando à Jure vel Canone, liquida seu evidens
(à fortiori quando evidentiſſima) probat o re-
quititur, ea non potest confici ex conjunctione
duarum imperfectarum; & proinde in propo-
sito impedimentum hujusmodi probari debet,
vel per duos testes idoneos, vel per partis adver-
sæ confessionem, vel per instrumentum; nisi al-
ias sit notorium evidentiâ facti.

4. Et ne Juidici quidem credi debet, afferen-
ti tale impedimentum etiam ex propria persona
(ut si fateatur, se ob valetudinem non potuisse
vacare causæ cognitioni, aut præ tribunali se-
dere:) ne facile fraus fiat, l. Si forè D. de Ca-
strensi speculo; neve in iudicio tam judicantis
quam testificantis personâ fungatur, c. Ex lit-
teris suo. de probat. l. fama D. verb. signif. Adcò ut
licet in iudicio testis unius probet semiplenè,
tamen Juidici in iudicio non aliter credatur,
quam per acta judicialia, vel alias per legitima
constet documenta, c. Quoniam contr. 11. sup.
de probat. Et hinc licet facilis sit præsumptio
juris pro iustitia sententiæ lata à Juidice, c. Bona
23 sup. de elect. non tamen pro iudicis facto.

5. Quòd si igitur de impedimento non con-
stiterit evidenter, nec appareat de protesta-
tione de non lapſu fatalium, poterit Juidex à
quo, lapſo termino suo anno, sententiam suam
H h 3 velus